

Glasilo
„Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani.“

Urejuje:

Jakob Dimnik,
učitelj na II. mestni šoli v Ljubljani.

Št. 8. Ljubljana, 16. mal. travna 1897. XXXVII. leto.

Vsebina: Učiteljska denarna zadruga. — Direktorij: Iz „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“. — Fr. Orožen: Ustavoznanstvo. — Josip Ciperle: Kulturne slike s Kranjskega. — Naši dopisi. — Vestnik. — Uradni razpisi učiteljskih služeb. — Listnica uredništva.

Geslo: „Ne nazaj, ne navzdol, ampak naprej in navzgor“.

Učiteljska denarna zadruga.

Dandanes se vse organizuje v društvih in zadrugah. Ljudstvo je prešinita ideja samopomoči v stanovskem združevanju. Le glejmo jih: Delavci, obrtniki in uradniki po mestih si ustanovljajo konsumna društva, hranilnice, posojilnice i. t. d. Kmetje imajo svoje posojilnice in zadruge. Poleg tega so pa še mnoga druga društva, ki pospešujejo izobrazbo in stanovsko samozavest. Tudi učitelji baš ne spimo. Imamo mnogo okraj. učit. društev in pri neštevilno drugih društvih so učitelji, ako ne med ustanovitelji, gotovo pa med delavnimi pospeševalci. Treba je pa, da še kaj storimo zase. Mislim, da bi učiteljem nič ne škodilo, ako si ustanovimo denarno zadrugo, pod tem ali onim imenom. Ta zadruga bi shranjevala denar tistih srečnih učiteljev, kojim ob leti kaj preostane; v tej zadrugi bi nalagala denar tista učiteljska društva, ki imajo kaj lastnega premoženja i. t. d. Nasprotno bi pa dajala zadruga svojim članom-učiteljem posojila, katera bi ti vračevali v mesečnih obrokih. Saj veste, kako je ob boleznih, selitvi i. t. d. Koliko pa jih je, ki bi rekli: jaz imam za tak slučaj denar v žepu. Največ se jih mora v takem slučaju zadolžiti. Vselej in povsod pa tudi ni mogoče dobiti denarja. Pa čemu bi še dalje razkladal, saj ima vsak dovolj svoje domišljije. Sklepam:

1. Taka denarna zadruga je potrebna.
2. Tako denarno zadrugo je mogoče ustanoviti.
3. Mi imamo voljo in zmožnost k temu.

Tovariši, ki imajo kaj vpliva med svojimi tovariši, naj se loté te stvari; slovensko učiteljstvo jim bo hvaležno. Lahko je pa tudi zlasti zato, ker imamo slov. učitelji v svoji sredi strokovnjaka g. Lapajneto v Krškem, ki bo rad žrtvoval nekoliko časa v ta namen.

Zato bi jaz dejal: Lotimo se stvari precej, četudi z majhnimi sredstvi saj: od zrna do zrna . . . . Kdor je zadovoljen, naj se oglasi!*)

Iz „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

Direktorij „Zaveze“ vposlal je odboru družbe sv. Mohora sledeči dopis:

Slavnemu odboru družbe sv. Mohora v Celovcu!

Slovensko učiteljstvo je bilo — žal! — že dvakrat primorano, svariti odbor družbe sv. Mohora, naj v svojih knjigah ne priobčuje učiteljski stan želečih in sramotečih spisov. A, dasi je slavni odbor obljubil, da se kaj takega več ne prigodi, je vendar svojo obljubo prelomil.

Letos je slavni odbor račil zopet kreniti na staro pot, vsprejemši v svoj koledar za l. 1897. povest nekega Petra Bohinjca „Nevestnost in sleparstvo“. Med drugimi sramotilnimi besedami je čitati tam tudi stavek:

„In tisti ščetinasti šomašter zmirom tiči doli v malinu in jé in pije zastonj.“

Naš namen ni, tukaj ocenjevati to neestetično povest. Tudi ne bomo tukaj preiskovali nagibov, ki so napotili pisatelja, da je napisal te neumestne žalitve. — Pač pa se v tej zadevi obračamo do slavnega odbora, ker je jedini on odgovoren za vse spise, ki jih priobča v svojih knjigah.

Mnogo si upa slovensko učiteljstvo potrpeti, a v tem slučaju ne more molčati, ker pride ta povest v roke priprostemu narodu in zlasti

*) Misel je dobra in če jo izvedemo, storili bomo zopet velik korak naprej. Le resne volje in vstrajnosti je treba. Poglejte, koliko vika in krika je bilo s početka zoper „učiteljski konvikt“ in „cesar Franc Jožefovo ustanovo za učiteljske sirote na Kranjskem.“ In danes! Danes, po preteku dveh, oziroma jednega leta ima prvo podjetje blizu 3000 gld., drugo pa tudi že blizu 700 gld. premoženja. To je več kakor veliko za naše razmere. Prav tako lahko si ustanovimo tudi denarno zadrugo. Prosimo, g. dopisnik, vzemite to stvar roke! Slovensko učiteljstvo Vam bode hvaležno za to. Stopite v dogovor z g. Iv. Lapajnetom in morebiti še s kakim drugim strokovnjakom, sestavite pravila ter stopite čim preje na dan ž njimi. Prosimo, oglasite se še večkrat o tem vprašanji!

pa šolski mladini, katero pohujšuje ter izpodkopava pri njej avtoriteto učiteljstva. Pa tudi nerazsodno ljudstvo bi utegnilo dvomiti nad pravičnostjo in nepristranostjo slovenskega učiteljstva, saj je omenjena povest pisana v knjigi družbe svetega Mohora, torej v knjigi, ki gotovo ne laže!

Družba sv. Mohora lepo napreduje.

Ali je pa slavni odbor kedaj pomislil, kedo je glavni činitelj, ki je dosegel, da se je število družabnikov tako pomnožilo? To je dosegla slovenska ljudska šola — to so dosegli slovenski učitelji! — S poukom, z izobrazbo vzbujalo je slovensko učiteljstvo v narodu zanimanje za čitanje, razširilo mu duševno obzorje, da mu je mogoče vsestransko napredovati i. t. d.

A ne samo to. Slovensko učiteljstvo stoji vedno in povsod v prvih vrstah, kjer je treba delovati za narodno korist. Pri čitalnicah, pri bralnih in pevskih društvih, pri kmetijskih družbah, pri družbi sv. Cirila in Metoda, pri „Knjižnici za mladino“ i. t. d. in slednjič tudi pri isti družbi sv. Mohora stori „ne samo, kar mu veleva stan“, ampak „kar more“.

In v priznanje njegovega delovanja mu posveti koledar „družbe sv. Mohora“ častni pridevek „ščetinastega šomaštra!“

Iz lastnega nagiba ter pozvan po svojih strokovnih listih in okrajnih učiteljskih društvih protestuje podpisani direktorij odločno proti taki pisavi „družbe sv. Mohora“ v svojih knjigah ter pozivlja slavni odbor „družbe sv. Mohora“, da dá slovenskemu učiteljstvu primerno zadoščenje za storjeno žalitev ter zagotovilo — pa bolj možato kot poprej — da se kaj takega v bodoče gotovo več ne zgodi. O tem naj slavnoisti obvesti podpisano „Zavezo“ do konca meseca svečana t. l.

V slučaju pa, da se naša opravičena zahteva odkloni ali ignoruje, vedela bo podpisana „Zaveza“, kaj jej je storiti. „Tedaj bode bolelo nas, bode bolelo Vas, bode bolelo narod, a stojiško bomo odgovorili: Kaj nam mar, Vi glejte.“ („Popotnik“, 1896, št. 20, str. 370.)

Direktorij „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ v Št. Juriju pri Kranju,
dné 20. prosinca 1897.

Luka Jelenc s. r.
t. č. predsednik.

Dragotin Česnik s. r.
t. č. tajnik.

To je bila gotovo opravičena in najmanjša zahteva, katero je moglo staviti slovensko učiteljstvo.

In odgovor? — Slavnemu odboru „družbe sv. Mohora“ se ni zdelo vredno počastiti „Zavezo“ s kakim odgovorom. Zadoščenje za žalitev naj je učiteljstvu — preziranje!

Tudi dobro!

Slavna učiteljska društva, p. n. gospodje kolegi in koleginja in vse razsodno občinstvo naj sodijo ter naj vzamejo postopanje odbora „družbe sv. Mohora“ v vednost.

„Zaveza slovenskih učiteljskih društev“ bode potrebno ukrenila, da pride brezozirni odbor „družbe sv. Mohora“ do prepričanje, da nismo več v onih časih, ko se je smelo učiteljstvo na poljuben način žaliti in sramotiti.

Direktorij.

Ustavoznanstvo.

(Spisal Fr. Orožen.)

I.

Občne pravice in dolžnosti avstrijskih državljanov.

1. Pravice.

Člen 18. Vsakemu je na voljo, izvoliti si svoj poklic ter izobraziti se zanj, kakor in kjer hoče.

Tlačani si niso sami volili svojega poklica; to je namreč določeval njih grajščak ali gospodar. Sedaj pa sme vsakdo si sam voliti poklic in se zanj pripravljati po svoji volji. Svobodnost poklica je posledica enakopravnosti pred zakonom in svobode znanstva, kakor tudi pravice, da so državljanom pristopne vse javne službe.

Člen 19. Vsa narodna plemena v državi so enakopravna, in vsako pleme ima nepovredno pravico, svojo narodnost in svoj jezik čuvati in gojiti.

Država priznava enakopravnost vseh deželnih jezikov v šoli, uradu in javnem življenju.

V deželah, v katerih stanuje več narodnih plemen, naj bodo javna učilišča napravljena takó, da se vsakemu teh plemen dadó potrebni pomočki za izomiko v svojem jeziku, a da ne bode nikomur sile naučiti se katerega drugega deželnega jezika.

Po členu 19. je državljanom zajamčena narodna enakopravnost, kar je gotovo državna potreba z ozirom na mnogotera narodna plemena, ki bivajo v naši državi. Vsak državljan ima pravico, ulagati pri oblastih prošnje in tožbe v deželnih jezikih, ki se rabijo v dotični deželi, in zahtevati, da se uloge pravilno obravnavajo in rešijo. Deželnim jezikom pripadajo nemški, češki, poljski, rusinski, rumunski, italijanski, slovenski in hrvatski jezik. V deželah, kjer prebiva več narodov, naj bodo javna učilišča tako urejena, da se vsakdo lahko izobraža v svojem jeziku.

Člen 20. O dopustnosti začasne in krajevne suspenzije v členih 8, 9, 10, 12 in 13 določenih pravic po odgovorni vladi bode določal poseben zakon.

2. Dolžnosti.

Osnovni zakoni so dragoceno darilo naše ustavne države. Vsakega državljana sveta dolžnost je torej, da osnovne državne zakone natanko pozna, spoštuje in se točno po njih ravna. Država jamči svojim prebivalcem velike pravice, a državljanji imajo tudi proti državi velike dolžnosti, katere je treba vestno izpolnjevati, da se zajamči in pospešuje blaginja državljanov.

1. Prva in najimunitnejša dolžnost avstrijskega državljana je zvestoba in pokornost presvetlemu vladarju.

Naši zakoni posebno varujejo Nj. Veličanstvo in cesarsko obitelj; zoper cesarja in cesarsko obitelj naperjene zločine, pregreške in prestopke zakon ostreje kaznuje nego v drugih slučajih. Vsako podvzetje, ki bi cesarjevo osebo gledé na zdravje ali svobodo oškodovalo in skušalo v nevarnost spravljati, ali pa omejevalo vladarske pravice, je zločin velezdaje. Vsakega državljana pa veže tudi dolžnost, da zabranjuje take zločine, pregreške ali prestopke. Duhovščina in učiteljstvo imata sveto dolžnost in največ prilike, ljudstvo v tem obziru poučevati in vzbujati patriotska čutila.

2. Državljana dolžnost je, da je pokoren zakonom in naredbam oblasti, ki v cesarjevem imenu izvršujejo zakone.

Vsakega državljana dolžnost je, da dobro pozna zakone in naredbe, katerih se mu je treba držati. V mnogih slučajih pa človeku že zdrav razum kaže, kar sme storiti in kar je prepovedano. Zakoni ne priznavajo izgovora „dotični zakon mi ni bil znan“. Vsak državljan bodi podložen višji oblasti in spoštuj njih naredbe. Dogaja se sicer včasih, da je kaka naredba protizakonita in v škodo temu ali onemu državljanu, ali pa prekorači uradnik ali pa varstveni organ svoj delokrog. Tudi v takih slučajih bodi pokoren dotični naredbi in ne ustavljalj se oblastim. Če se Ti godi krivica, pritoži se po tem pri pristojni višji oblasti.

3. Plačuj točno in vestno različne davke.

Ljudstvo smatra navadno davke kot težko breme, poučevati ga je torej, da država brez davkov ne bi mogla obstati, in tudi posameznik ne bi bil si svest svojega življenja in premoženja. V izobrazbo ljudstva potrebuje država duhovnike in učitelje. Da se ohrani mir in red v državi, trebamo uradnikov, varstvenih organov in vojakov. Za prosep gmotnega blagostanja, poljedelstvo, rudarstvo in kupčijo potrebujemo ceste, železnice, plovne reke, prekope i. dr. Vse te naredbe

koristijo državi in posamezniku, in v dosego te svrhe treba denarja, ki ga plačujejo državljani z različnimi davki.

4. Vsakega državljana dolžnost je, da zastavi v sili svoje življenje za cesarja in domovino. Uvedli so v to svrho občno vojno dolžnost, katero izpolnjuje vsak za vojaštvo sposoben državljan. Vojna dolžnost traja dvanajst let in začneja z edenindvajstim letom. Končno pa je treba še v črni vojski služiti do dvainštiridesetega leta.

(Dalje prih.)

Kulturne slike s Kranjskega.

(Spisal Jos. Ciperle.)

12. Rimsko malikovanje po Kranjskem.

Znano je, da so bili stari Rimljani malikovalci: čestili so več bogov in boginj. Kjer so se naselili, sezidali so tudi tempelj temu ali onemu svojemu bogu, ter ga čestili, molili in mu prinašali razne darove.

V stari Emoni našel se je tempelj boga Neptuna. Zraven tega sta imela pa še tu svoji svetišči: bog Savus in Serapis.

Drugi Neptunov tempelj je stal v Bistri pri Vrhniki. Tam sezidali so pa leta 1255. kartuzijanci svoj samostan. — Na Vrhniki se je pa čestila boginja Akvorna, kraljica vodá.

V Šiški imeli so Rimljani svojega malika Herkula-Saksana. K njemu romali so stari Emončani iskat tolažbe. Njih naslednike, sedanje Ljubljančane pa tolažil je še pred nekaj leti s svojim vinom tako imenovani „Herkulesbirt.“

V Št. Vidu je stolovala boginja Cerera, v Gameljnih pa Karnija.

Tudi v Kamniku je bil na Malem Gradu tempelj nekega malika. Duhovniki njegovi so tu prorokovali tudi prihodnjost vsacemu, kdor jim je prinesel kak dar. Pozneje je stal tu grad. Na njegovem mestu postavljene so bile v 13. stoletju tri kapelice druga vrh druge, ki še sedaj stoje. Posvečene so: prva Mariji, druga sv. Eligiju in tretja sv. Petru. Narodna pravljica pripoveduje, da so še sedaj tu pokopani darovi, koji so se donašali temu maliku za prorokovanje, in čuva jih neka ajdovska deklica Veronika po imenu. Nekoč je tudi kazala te dragocenosti radovednežem. A bila je ta deklica žalibog „zakleta“. Rešil bi jo pa iz te zakletosti lahko oni nedolžni mladenič, ki bi jo poljubil trikrat. In res — tako pripoveduje dalje pravljica — našel se je svoje dni tak mladenič. A ko jo je hotel poljubiti, spremenila se je v zmaja s kačjim repom. Take pošasti pa vendar ni hotel poljubiti,

in ubežal je. Od tega časa pa ni videl nikdo več niti Veronike, niti onih darov, koje je čuvala.

V Trojani stalo je svetišče boginje Hekate; v Trebnjem je imel pa sirski Jupiter Bal svoj tempelj. — Kakor vidimo tedaj, je bilo v rimskem bogočastji tudi mnogo tujih bogov.

Posebno razširjeno je pa moralo biti po Kranjskem češčenje nekega malika z imenom Mitras. On je bil bog boja, darilec zmage, in simbolično tudi borilec luči proti temi. Tudi on ni bil izviren rimski bog. Rimljani sprejeli so ga od Perzijanov. Nekoliko podoben mu je tudi staroslovanski bog Svantevid ali Svetovid. Troje altarjev tega boga našlo se je na Kranjskem: prvi pri sv. Ožboltu pri Trojani, drugi v Trebnjem in tretji v neki skalnati jami blizo Rožanca pri Črnomlji.

13. Začetek krščanstva po Kranjskem.

A ne samo Rimljani, tudi naši pradedje Ilirci so bili malikovalci. Toda lahko rečemo, da so bili oni med najprvimi narodi, ki so sprejeli krsčansko vero. Blizo naših krajev stal je Oglej, ono mogočno mesto, ki je imelo pod Rimljani velevažni nalog, braniti Italijo napadov barbarskih narodov. Oglej je bil pa tudi znamenito trgovišče. Skozi Oglej prevažali so se vsi tovari, vsakoršno blago iz severa v Rim, in iz Rima v severne kraje. Oglej bil je tedaj tako važen kraj za sever, kot sedaj Trst in Reka. Razume se tedaj, da so iz Ogleja hodili dostikrat kupci v naše kraje, in tudi naši ljudje obiskovali so predostikrat bogati Oglej. Iz naših krajev izvažala se je takrat v Oglej živina, kože in pred vsem les; iz Ogleja pa k nam olje, vino in še marsikateri drugi pridelek, ki ga ni rodila naša zemlja. Vinsko trto zasadil je po naših krajih še le cesar Probus, ki je služboval sam več časa kot rimski vojak po naših krajih.

V Ogleji videli so pa naši pradedje prve kristjane, kojim je oznanjeval sv. Marka evangelij. Ni trpelo dolgo, in prišla sta med nje učenca Markova sv. Mohor in sv. Felicijan, in sicer že leta 51. po Kristusu. Pridno sta učila in širila krščanske resnice in mnogo ljudi sta krstila. V kratkem ustanovili so tudi v Emoni škofijo. Kipi štirih škofov emonskih, ki so se imenovali: Maksim, Flor, Kast in Grenadij, nahajajo se v stenah rotunde v cerkvi sv. Nikolaja v Ljubljani. Izdelal jih je kipar Angelo de Puteis iz Padove leta 1712.

Znano je pa tudi, da so se mnogi rimski cesarji odločno protivili razširjanju krščanstva, in da so z vso silo skušali zatreti kali te vere. Na stotine junakov, ki so raje trpeli mučno smrt, nego da bi se odrekli krščanski veri, navaja nam zgodovina tedanje dobe. Tudi po

naših krajih tekla je mučeniška kri, tudi Kranjsko ima svoje mučenike. V prvi vrsti je bil to sv. Pelagij, rodom Emončan, ki je umrl za vero leta 284, potem pa še sv. Heradij, sv. Pavel in sv. Akvilinij.

Še le pod Konstantinom zasijali so lepši časi naši domovini in krščanstvu. Hvaležni Emončani postavili so temu cesarju v svojem mestu spomenik.

14. Narodno preseljevanje.

Že v drugem stoletji po Kristusu so začeli napadati razni nemški narodi, živeči na severu od Donave, rimsko državo. Najprvo napali so jo Markomani, kojih boji z Rimom so trajali od 166 – 180 po Kristusu. Za njimi so prišli Gotje, Alemeni, Franki in Saksioni. S prva premagovali so jih res Rimljani, in morda bi se jih bili celo čisto ubranili, ako bi jim ne bila jela pretiti v četrtem stoletji po Kristusu nova nevarnost. Provročitelji njeni so bili Hunci.

Leta 375 po Kr. se pridrvi ta narod v Evropo. Najprvo bijejo boj z Alanii in Vshodnimi Goti, ki so stanovali po južni Rusiji. Oba ta naroda premagajo. Dalje nalete na Zapadne Gote, ki so bivali takrat na Ogrskem onstran Donave. Toda ti se jim umaknejo čez Donavo. Zato pa ostanejo Hunci blizo 70 let v njih deželi.

Med tem je pa razdelil rimski cesar Teodozij I. 395 rimsko cesarstvo na dva dela: v zapadno rimsko in v vshodno grško cesarstvo. L. 451. se pa tudi Hunci dvignejo. Njih vodja je Atila. Ta napade najprvo vshodno cesarstvo, ter prisili Grke, da so mu morali plačevati davek. Potem pa divja na Francosko, koje je pripadalo zapadnemu cesarstvu. Toda tu je premagan Atila. — A že prihodnje leto 452 prihrumi zopet s svojimi trumami, ter divja naravnost proti Italiji. Med potjo razruši Emono in Oglej. Rima pa ne napade. Na prošnjo tedanjega papeža Leona I. mu prizanese, ter zapusti Italijo. Leto pozneje umrje, in pred Hunci ima mir potem Evropa.

Za Hunci jeli so pa zopet razni nemški rodovi pritiskati na Rim. Niso se jih mogli Rimljani ubraniti drugače, kakor da so jim jeli plačevati davek, in da so jemali celó Nemce v svojo armado. Ti nemški vojaci postali so s časom takova sila v Rimu, da so kar samooblastno odstavljali cesarje ter volili zopet druge. A leta 476. kar naravnost končajo rimsko državo s tem, da odstavijo cesarja Romula Avgustula, ter si izvolijo kralja iz svojega rodú, Odoakarja po imenu.

Štirinajst let vlada Odoakar v Rimu, a tudi on propade. Premaga ga Teodorik, kralj Vshodnih Gotov, ki se polasti potem s svojimi trumami Italije. Vladal je do svoje smrti leta 526. Njegovi

nasledniki pa niso bili složni, in njih neslogo porabi vshodno-rimski cesar Justinijan, ter vzame l. 550 Gotom Italijo.

A le petnajst let ostane to tako. Iz zapadnega Ogrskega se privali proti Italiji drug grmanski narod, Longobardi po imenu. Po naše bi se jim reklo „dolgobradarji“, kajti imeli so bajè vsi dolge brade. Vodil jih je kralj Alboin. On zasede s svojo armado našo lepo Kranjsko deželo. Bog zna, koliko časa bi bil ostal tu, da ne bi bil zašel necega dne med lovom na bivole, kojih je bilo takrat v obilici na Kranjskem, na vrh hriba Nanosa na Notranjskem. Prekrasen se mu odprè razgled. Cela prekrasna Benečija se mu prikaže na jugu, in ob jednem vzbudi se v njem tudi želja, prisvojiti si to deželo. Ni mu dalo več ostati na Kranjskem. Hitro zbere svojo armado, ter se napoti proti Italiji, premaga Grke, ter jim vzame Gornjo Italijo, koja je dobila potem po Longobardih ime Lombardija. — Pozneje si hoče tudi priboriti Srednjo Italijo, a Rima se mu ni posrečilo dobiti. Ostal je potem v Lombardiji, kjer je stoloval v Paviji do svoje smrti.

Z odhodom Longobardov v Italijo se je pa tudi končal tisti zloglasni „dir-in-dej“, ki se imenuje v zgodovini narodno preseljevanje.

(Dalje prih.)

Naši dopisi.

Iz Tržica. (Janez Debelak †.) Dné 25. listopada p. l. izdihnil je svojo blago dušo naš starosta, gospod Janez Debelak, bivši tukajšnji učitelj. Pokojnik se je rodil dné 10. vel. travna 1815. l. v Tržicu, kjer je bil njegov oče krojač. Prvi pouk je dobil v domačem kraju. Leta 1846. obiskal je v Celovcu tečaj za učiteljske kandidate, ter dobil dné 19. rožnika istega leta spričevalo za trivijalne šole. Leta 1849. prebil je v Ljubljani preskušnjo učne usposobljenosti. Služboval je najprej kot provizor v Tržicu in sicer 1847. leta. Od leta 1848. do 1851. je bil hišni učitelj v znani rodbini Št. Killer v Pristavi pri Tržicu. Leta 1851. je bil za učitelja godbe v Postojni in od listopada 1851. do sušca 1852. leta organist in prov. učitelj v Krškem. Meseca sušca 1852. l. je dobil stalno službo v Tržicu, kjer je služil do 31. grudna 1889. leta, ko je bil na lastno prošnjo umirovljen. Ves ta čas je bil tudi organist v Tržicu.

Pokojni tovariš je bil štirikrat oženjen. Prva njegova soproga živela je le tri tedne. Pokojnik je bil vedno vesel, šaljiv in prijazen tovariš. Nadarjen je bil posebno za godbo in petje. Petje in godba mu je bilo nad vse. Poznal je tudi malo ne vse instrumente ter jih tudi igral. Posebno spreten je bil kot organist. Veliko je tudi komponiral. Posebno je zložil več Marijinih, božičnih in drugih pesmi. Pevci in pevke so mu bili udani in ga tudi ljubili. Užival je pokojni občno spoštovanje. Ko se je vest o njegovi smrti po trgu raznesla, bili smo vsi žalostni.

Pogreb njegov je bil jako lep. Udeležilo se ga je domače učiteljstvo z učenci in učenkami, vsi gg. učitelji tržiškega sod. okraja in vsa gospoda tržiška. Na njegovo krsto se je položilo mnogo krasnih vencev s primernimi napisi. Učitelji in pevci tukajšnjega bralnega društva so pa pokojniku dovršeno zapeli v slovo dve ganljivi pesmi.

Bog daj blagemu pokojniku večni mir in pokoj!

J. K.

Iz logaškega okraja. Pustni torek se je vršilo v navzočnosti devetih učiteljev pod vodstvom g. nadučitelja F. Bénedeka posvetovanje „o podrobnem načrtu v spisji“ v šoli na Rakeku. Sklenilo se je na podlagi lanskih konferenčnih izdelkov sestaviti nov načrt, kateri se bode potem razposlal pravočasno vsem učiteljskim osobam našega okraja v pregled in eventualno popolnitev.

Takoj po tem posvetovanji se je sklenilo pri društveni odborovi seji, razkriti v dan 8. mal. srpana nagrobni spomenik pokojnemu tovarišu A. Levsteku v Idriji in potem izleteti v Črni vrh k letnemu obnemu zboru našega okrajnega učiteljskega društva.

Pri tej priliki smo si ogledali v II. razredu razstavljeno Rozmanovo klop ter jo tudi vsak po svoje ocenili.

Maribor. Učitelji tukajšnje okolice so 11. dné sušca t. l. v navzočnosti vrlega ravnatelja in okr. šol. nadzornika g. H. Schreiner-ja imeli hospitacijo v 2razrednici v Sp. Kungoti blizu Maribora. G. učit. Avg. Požegarja spretnemu in uzornemu pouku iz računstva, domoznanstva in stavkoslova po formalnih stopnjah so navzoči slušatelji pazno sledili in ga o vrlem uspehu hospitacije živahno pohvalili. Koncem pouka so učenci tri pesme radostno zapeli. Šolska mladina je vidno kazala, da hvaležno ljubi in spoštuje svojega marljivega učitelja.

V dan 1. mal. travna pa je društvo imelo pod vodstvom g. nadučitelja M. Nerata v Mariboru odlično obiskovano skupščino, v katerej so se društvene in stanovske zadeve prav živahno in stvarno obravnavale in g. učitelj M. Lichtenwallner je dokaj zanimivo podaval o učni metodi po formalnih stopnjah, za kar sta mu g. predsednik in skupščina izrekla krepko pohvalo.

Pri društvenem zborovanji so se tudi priporočale knjige pedagogiškega in slovenskega učiteljskega društva, mladinsko-zabavna knjižnica, in nadalje se vabijo gospodje tovariši k pristopu Matici Slovenski in naročbi zemljevida slovenskih pokrajin, katerega namerava Slov. Matica izdati. Naj blagovolijo tudi druga slavna učit. društva v tem smislu v prosepah naših slovstvenih zavodov delovati.

Vestnik.

Cesar Franc Jožefova ustanova za učiteljske sirote na Kranjskem: P. i. tovarišice in tovariše, ki za l. 1896. še niso poslali svojih prispevkov, prosimo, da storé to še v tem ali vsaj v prihodnjem mesecu, ker nameravamo sestaviti potem zopet natančen izkaz vseh darovalk in darovalcev za l. 1896., oziroma tudi za l. 1897.—98. Vsled sklepa obnega zboru Slov. učit. društva z dné 28. grudna 1895 plačajo na leto za učne osebe **1·20 gld.**; učne osebe IV. plač. vrste = **2·40 gld.**, III. plač. vrste = **3·60 gld.**, II. plač. vrste = **4·80 gld.** in I. plač. vrste pa **6 gld.** Vplačuje se lahko tudi v polletnih, četrletnih ali tudi mesečnih obrokih. Komur pa razmere ne dopuščajo, vplačati te svote, pa bi bil vendar le rad deležen darovanja za „ustanovo“, naj pa pošlje toliko, kolikor more — za naše sirote; vsak, tudi najmanjši dar, vsprejmemo z največjim veseljem. Čim večje število darovalk in darovalcev nam bode mogoče izkazati, tem častneje bode to za vse kranjsko učiteljstvo (povabljeni so bili namreč k temu darovanju tudi nemški tovariši) in tem bolj ponosno in navdušeno bomo praznovali dné 2. grudna 1898 plodonosno petdesetletno vladanje. Nj. Veličanstva, našega presvetlega cesarja Franca Jožefa I. Torej: z združenimi močmi!

Učiteljski konvikt: Naš poverjenik g. Rudolf Piš, učitelj v Cerknici, je nabral pri svojih tovariših ter pri prijateljih učiteljstva v Cerknici in okolici **31 gld. 80 kr.** Darovali so: gg. Pogačnik Alojzij **5 gld.**, Milavec Josip **3 gld.**, De Schiava Anton **2 gld.**, dr. Dereani Mano **2 gld.**, Cerjak Eduard **1 gld.**, Premrov Fran **3 gld.**, Unterweger Anton **1 gld.**, Stergulec Ivan **2 gld.**, Šerko Franc **5 gld.**, za prvo za l. četrletje t. l. so darovali à **30 kr.**: gdč. Marija Galle, gdč. Jospina Fortuna, g.

Dragotin Dermelj, g. Ferdo Juvanc, g. Rudolf Rasteiger, gđc. Rafaela Inglič, g. dr. Mano Dereani, g. Anton Kravanja, g. Fran Tratnik, g. Leeb Eduard g. Skodlar Janko; à 60 kr.: g. Rudolf Piš, g. Matija Arko, g. Fran Zagorjan, g. Josip Verli, g. Hinko Likar, g. Alojzij Kraje in 90 kr. g. Leopold Vehovar. — Učiteljstvo II. mestne šole v Ljubljani in sicer gg.: Kecelj Alojzij 4-40 K; Krulec Ivan 2-40 K; Raktelj Franc 1-20 K; Dimnik Jakob 1-20 K; Janežič Janko 60 h. in Razinger Anton 20 h; — po g. Jos. Petkovšek-u, učitelj v Velesovem, je poslal g. A. Ahčin, posestnik v Praprotni polici „kot zadoščenje na žaljeni časti“ 3 K; slavna posojilnica v Logatci 20 K; gđc. Keršič Franja, posestnika hči v Trbojah pri Smedniku, namesto venca svojemu rajnkemu očetu po g. J. Kuharju 20 K; poverjenik g. Anton Skala, nadučitelj v Vipavi, je nabral pri tovariših in šolskih prijateljih v Vipavi in okolici 84-10 K. Darovali so gg.: J. J. 10 K; župan A. Hrovatin, davkar Wenzels, A. A., N. N. à 4 K; A. Skala, K. Javoršek, K. Wider, gđc. A. Avguštin, A. Smrdelj, A. Sadar, A. Skuk in J. Fajdiga à 3 K; M. Jug, C. Krek, E. Markošek, A. Zvanut, J. Z., J. O., C. M., C. M., F. R. à 2 K; Lj. Kranjec 1-50 K; Ana Perko, Alojzija Žgur, J. Platner, M. Malik, C. Moser, F. Uršič, H. A., N. N., A. Uršič, Viktorija Uršič, A. Žgur, Mesesnel, A. Žnidaršič à 1 K in V. Dolenc 60 h. Gosp. Ferdo Juvanc, učitelj v Cerknici 4 K kot izgubljeno stavo na keglisču g. Schiava v Cerknici.

M. Močnikov spomenik: Sl. „Narodna šola“ 20 K; „Vdovsko učiteljsko društvo“ 100 K; neimenovan po g. Št. Primožiču 4 K.

Osobne vesti. Začasna učiteljica na Blokah gđc. Marija Dovgan, je imenovana za začasno učiteljico v Zagorji in pomožni učitelj v Prežganji, g. Janko Grad, pomožnim učiteljem v Orehku. — G. Konrad Mally, učitelj v Trziču, je imenovan učiteljem na jednorazrednici v Godoviču.

Petričevi šolski zvezki v prid učiteljskemu konviktu. P. i. naročnike opozarjamo na Petričev inserat na zadnji strani današnje številke ter ob enem prosimo, da blagovole pravočasno opozoriti vse trgovce, da si naroče Petričeve šolske zvezke. Gosp. Petrič bo dal jedno tretjino dobička „učit. konviktu“; zato bodi nas vseh skrb, da upeljemo s prihodnjim šolskim letom po vseh slovenskih šolah Petričeve šolske zvezke. Sicer pa postreže g. Petrič že od 1. vel. travna dalje lahko vsem naročilom glede zvezkov in vseh drugih šolskih potrebščin, ker odpre ta dan novo prodajalnico na Sv. Petra cesti. Torej, tovariši, le na dolo za naš konvikt po geslu: Svoji k svojim!

Nadvojvoda Ludovik Viktor v Ljubljani. Nj. e. in kr. visokost svitli gosp. nadvojvoda Ludovik Viktor, brat presvitlega cesarja, osrečil je dne 6. mal. travna stolno mesto Ljubljano ter si ogledal naprave in priprave „Rudečega križa“.

Zabavna knjižnica za slovensko mladino. Urejujo in izdaja Anton Kosi, učitelj v Središči, VI. zvezek, cena 15 kr. Tudi ta zvezek, kakor vsi prejšnji, ima mnogo lepega in podučljivega in bi bilo le želiti, da se močno razširi na korist naše mile mladine slovenske.

Nove muzikalije. Marljivi skladatelj g. Ignacij Hladnik v Novem mestu je izdal zopet štiri nove muzikalije, katerih se bodo gotovo razveselili učitelji-pevci in orglavci in sicer: I. Venite, exultemus. XII. Tantum ergo ad IV. voces inaequales. Cena 50 kr. — II. Asperges me, Vidi aquam et 3 Ecce sacerdos magnus ad IV. voces inaequales. Cena 40 kr. — III. Missa in honorem S. Familiae Jesu, Mariae et Joseph. Pro Soprano, Alto et Bariton, organo comitante composita. Cena part. in 3 glasovi 1 gld., 3 glasovi posamezno 20 kr. — IV. Pomladni sen: a) Hrepenenje po pomladi. Dvospev za sopran in alt s spremljavo glasovirja, b) V mraku. Dvospev za sopran in bariton s spremljavo glasovirja. Cena 1 gld. Vse te muzikalije, katere najtopleje priporočamo, se dobivajo pri skladatelju v Novem mestu.

Vabilo. Novomeško učiteljsko društvo bo imelo svoj občni zbor dne 22. t. m. ob 2. uri popoldne v prostorih dekleške šole v Novem mestu. K številni udeležbi vabi
odbor.

Upravni odbor „Zaveze“ bo zboroval dne 19. t. m. ob 2. uri popoldne v „Narodnem domu“ v Ljubljani.

Ljudskošolski učitelji — drž. poslanci. Položaj in veljava ljudskošolskega učitelja sta se precej izboljšala, odkar imamo novi državni šolski zakon. Najboljše priznanje enakopravnosti učiteljev z drugimi stanovi so pa učitelji poslanci. V minoli dobi so bili trije učitelji državni poslanci in sicer: Sokol, vadniški učitelj v Pragi, Pernersdorfer, vadniški učitelj na Dunaju in Robič, kajti zadnji je bil sprva le ljudski učitelj ter je postal profesor le vsled svoje sposobnosti na c. kr. učiteljsču, kakor n. pr. v Ljubljani

Benda, Funtek in Gabršček. Letos so pa poslala predarlska mesta svobodnomiselnega nadučitelja iz Feldkircha Drexela v državni zbor. Značilno je za tamošnje šolske razmere, da je bil na Predarlskem izvoljen svobodnomiselni učitelj. To dokazuje, da se strinja ljudstvo z novo šolo.

IZ LINCA nam piše tvrdka Grubbauer: Občeznana tovarna šolskih zvezkov Math-Grubbauer v Lincu, katera uže mnogo let zalaga slovenske pisanke in vsako leto daruje veliko število šolskih zvezkov „Narodni šoli“, nam naznanja, da bode, kakor dosedaj, darovala primerno število zvezkov temu društvu in razven tega jeden del vsakoletnega čistega dohodka iz prodaje slov. pisank „društvu za zgradbo učiteljskega konvikta“, ako bodo njeni zvezki v dosedanji meri v porabi ostali. — Dostavek uredništva: Zadnji pogoj ne obeta dohodka za „konvikta“, kajti zvezki gotovo ne bodo ostali v sedanji meri v porabi, ker se bodo rabili po Slovenskem, kakor vse kaže, v precejšnjem številu tudi šolski zvezki iz Jos. Petričeve zaloge iz Ljubljane, tembolj, ker presegajo Petričevi zvezki, kakor smo se prepričali na lastne oči, glede kvalitete vse dosedanje šolske zvezke, ki so v uporabi po naših šolah. Sicer bi pa tvrdka Grubbauer z ozirom na to, da že 30 let zaklada slovenske šole s šolskimi zvezki, lahko takoj poslala primeren prispevek „učiteljskemu konviktu“, ne pa, da to obeta šele sedaj, ko se je oglasil konkurent g. J. Petrič in še to pogojno — „ako bodo njeni zvezki v sedanji meri v porabi ostali.“

Šolski program nemške napredne stranke se glasi: „Ohrani naj se šoli dosedanje državno nadzorstvo in njen mejverski značaj. Na teh podlagah naj se šolstvo popsuje, izogiblajoč se vsacega podeželenja. Zabrani naj se zanašanje verskih preprirov v šolo.“

Češke šole na Dunaju. V treh dunajskih okrajih se podpisuje prošnja za češke šole na Dunaju. Podpisalo jo je že mnogo čeških starišev. Čehi pričakujejo, da se bode mestni zastop sedaj oziral na njih željo, ko so Čehi pripomogli pri volitvah do zmage. Če ta prošnja že drugega uspeha ne bode imela, se vsaj češki zasebni šoli na Dunaju prizna pravica javnosti. — Po našem mnenju se Čehi močno motijo, če od dunajskega krščansko-socialnega zastopa pravičnosti pričakujejo. Če bode le od dunajskega mestnega zastopa odvisno, Čehi ne dobe nobene javne ljudske šole na Dunaju.

Koroški deželni zbor je določil naraščajoči tarif doneskom za šolo od dedščin. Ta donesek bode se začeljan, če dedščina znaša najmanj 1000 gld., s 25 kr. od 100 gld. in bode naraščal do 2 gld. pri dedščinah nad 200.000 gld.

Štrajk učiteljev. Na Gorenjem Avstrijskem so mnogi učitelji organisti. Ker pa duhovniki s prižnic vedno zabavljajo zoper učitelje, nameravajo vsi učitelji odpovedati orgljanje. S tem bodo pač župnike spravili v zadrego, kajti drugod ne bodo tako lahko dobili organistov in jih bodo morali dražje plačati, kakor učitelje, katerim je orgljanje le stranski zaslužek. — Kakor čujemo, nekateri učitelji tudi pri nas iz jednacih vzrokov odpovedujejo orgljanje, da bi bili tem manj zavisni od nasprotnikov nove šole. Sicer se pa vse boljše službe oddajajo posebnim organistom; le, kjer občina ne more plačati posebne organista, tam je učitelj — za silo — dober!

Verska šola. Gorenjeavstrijski deželni zbor je sklenil resolucijo, naj se upelje verska šola. O tem je bila precej burna debata. Dr. Ebenhoch je ponovil vse, kar se je že za versko šolo govorilo, in pri tem zopet pokazal vso njemu lastno plitvost. Pogreval je stare fraze o važnosti verske šole za narod, prestol in altar. Škof Doppelbauer je rekel, da je sedaj veronauk v šoli stranska stvar, ko bi moral biti glavna. Dolžil je novodobno šolo, da vzgaja socialiste, in pospešuje škiljenje čez mejo. Zahteval je, naj se prepusti deželam, da šole uravnajo po svoje. Več nemških liberalcev in nacjonalcev je pa opravičevalo sedanje šolo. Poslednji so tudi zavračali klerikalna očitanja, kakor bi ne bili ravno tako dobri Avstrijci, kakor so klerikalci. Poslanec Hofreiter je izjavil, da so celo kmetje splošno zadovoljni s sedanjo šolo, samo nekatere olajšave bi radi. Državno nadzorstvo je boljše od cerkvenega!

Pravica, kali? V uradnem gališkem listu sta bili razpisani nedavno dve službi. Jedna za davčnega eksekutorja, druga za učitelja. Eksekutorju treba znati pisati in brati, a letne plače sprejme 500 gld. Učitelj, ki se mora izkazati s spričevalom usposobljenosti za ljudske in meščanske šole, dobiva pa le 300 gld.

Sodnja zmeta. Nedavno je v Dungenau na Pruskem umrl posestnik Scharina, ki je na smrtni postelji izpovedal, da je pred dvajsetimi leti oskrnil in umoril neko šolarico Zaradi tega hudodelstva je bil obsojen tamošnji učitelj v petnajstletno ječo, katero je že tudi prestal.

Verska šola v češkem deželnem zboru. Klerikalci so tudi v češkem deželnem zboru sprožili vprašanje o verski šoli. Posebno goreče je versko šolo priporočal krščanski socialist Opitz, za njim pa grof Schönborn. Pokazalo se je, da so češki veleposestniki pripravljivi podpirati vsake reakcionarne težnje. Od češke in nemške strani se je pa oglasilo več govornikov za sedanjo šolo. Pokazalo se je, da v tem vprašanju so pa Nemci in Čehi popolnoma jedini, na Češkem se šola ne sme dati klerikalcem v roke. Poslanec Pacak je svaril veleposestnike, naj nikar več ne sprožijo te stvari sedaj, ko so videli, kako hitro so Nemci in Čehi jedini, kadar gre za novodobno šolo, drugače utegnejo do tega pritirati, da se obe narodnosti obrneta proti njim. Veleposestniki so se za svoj poraz glede verske šole Čehom s tem maščevali, da so glasovali zoper češki predlog, naj se le takim zasebnim šolam dajo deželne podpore, katere ne vsprejemajo otrok, nevesčih učnega jezika. S tem so češki veleposestniki zopet pokazali svojo nezanesljivost v narodnih ozirih.

Šleski deželni zbor je naročil deželnemu odboru, naj pripravi premeno šolskega zakona na sledečih načelih: 1. Učitelji naj se po starosti razdele v tri plačilne razrede; plače učiteljev prevzemi deželni zaklad, v katerega morajo občine 2 odstotka donášati. Občinam in okrajnim šolskim svetom naj se da primeren upliv na nastavljanje učiteljev. Pri tej priložnosti je poslanec baron Sedlmayer hudo napadal učitelje zaradi nekega članka v „Schlesisches Schulblatt“ proti deželnemu zboru. Dolžil je učitelje, da se mej njimi razširja socializem in pozivljval vlado, naj strogo postopa proti socialističnim učiteljem, da izzeno iz njih nihilistični duh. Pritrjeval je baronu kardinal Kopp. Učitelje so pa zagovarjali dr. Menger, Türck in deželni predsednik. Prva dva sta posebno naglašala, da se mora učiteljem tudi pustiti pravica do svobodnega izražanja svojega mnenja.

Slovenska knjižnica. A. Gabršček. Gorica. Snopič 57. 58. 59. Cena 60 kr. 239 str. Ta snopič obseza tri povesti s potovanja in šest koroških povestic iz peres slavnih čeških pisateljic Ane Rehákové in Gabrijele Preissově. Na čelu snopiča sta prav dobri sliki in jedrnata životopisa pisateljic. Prevod sta z dovoljenjem pisateljic priredila jako dobro velikošola A. Dermota in I. Kunšič v Pragi. Bodi ta elegantni in po svoji vsebini izvrstni snopič, ki se dobiva tudi posamič na prodaj, vsakomur — zlasti pa slovenskemu ženstvu — toplo priporočen.

Iz Solkana. Učiteljsko društvo za goriški okraj bode zborovalo dne 6. vel. travna t. l. v Gorici na slovenskem oddelku deželne kmetijske šole. K mnogobrojni udeležbi vabi vse ude — posebno tiste, ki z odborom niso zadovoljni. — *Odbor.*

Glasovi proti telovadbi šolske mladine. Jako znamenit in pozora vreden pogovor ozir. predavanje so imeli zdravniki na Dunaju pred božičnimi prazniki v seji svojega zdravniškega društva.

Dr. Bum graja navado, da je v Avstriji in Nemčiji vpeljan pouk v telovadbi tako, da sledi takoj za drugimi šolskimi predmeti in povdarja posebno, da se utrujenost centralnega živčnega sistema, katera je nastala vsled pouka pri družih predmetih, ne odpravi s sledečo telovadbo, kakor se je do sedaj vedno mislilo, ampak doseže se ravno obratno in je živčevje še bolj utrujeno in napeto. Omenjeni doktor tedaj nikakor ne priporoča telovadbe zlasti ne neposredno za družimi učnimi predmeti, kakor je pri naših narodnih šolah navada v telovadnicah (sicer je pa na Slovenskem tako malo telovadnic op. pis.) pri tako zvanem „Riegenturnen“.

Pravo okrepanje utrujenega živčevja dá le duševno in telesno mirovanje (spanje). Dokler pa bode ponos naših šol duševna preobložba naše mladine, (kar se tiče posebno srednjih šol op. pis.) ne moremo zahtevati dobrodejne rabe gimnastičnih vaj v obliki navadnih telovadnih vaj.

Priporočljiva je telovadba le v obliki telovadnih iger. Tudi gojitev raznih „športov“ se priporoča kakor: Plavanje, veslanje, drsanje, najboljše pa je hoja po hribih in planinah. Turistika se bode tedaj gotovo tudi še v bodoče vznatnejše gojila. Izvajanju dr. Buma so potrjevali vsi navzoči člani omenjenega društva. *Jos. Korošec.*

Obiskavanje šole na Kranjskem. V šolskem letu 1895/96 je bilo na Kranjskem 85.846 otrok (43.379 dečkov in 42.476 deklic) dolžnih obiskovati šolo in sicer vsakdanjo šolo 69.613 otrok, ponavljalno šolo pa 16.233 otrok. Hodilo jih je pa v javne ljudske šole 71.751; v vsakdanje šole 57.831, v ponavljalne šole 13.920 in v zasobne šole 3.193 otrok. Normalno razvitih in za šolo godnih otrok je na Kranjskem bilo še 9.416. Tedaj je bilo 118 odstotkov otrok brez šolskega pouka. Ker so otroci šolo zamujali, so stariši plačali minulo leto 890 gl. 90 kr. globe in 793 gl. 50 kr. so je še dolžni plačati. To niso vesele razmere!

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Št. 3795

Na naši štirirazredni deški ljudski šoli s pravico javnosti v Trstu se razpisuje učiteljeva služba s 600 gld. letne plače in z $\frac{2}{3}$ doneskom k pokojninskemu zavarovanju. Plača se povikša, ko bi bili učni uspehi po tem. Prednost je proslcem, ki so že prebili skušnjo usposobljenosti.

Postavno opremljene prošnje naj se do 15. vel. travna t. l. določijo podpisano nemu vodstvu.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, dne 8. mal. travna 1897.

Listnica uredništva: Na Gorenjsko: Tudi naše mnenje je, da tega dopisa ni pisal učitelj, ampak je bil skrpan pri uredništvu, ker tako nerodno učitelji ne znajo pisati; namen mu je strankarski, vendar uspeha gotovo ne bo imel, ker učitelji predobro vemo, da tudi tem najnovejšim „osrečevalcem“ nova šola ni po volji. Slovenski učitelji se bomo torej tudi v prihodnje „pehali“ za narodno napredno stranko ter ostali nje zvesti pristaši, ker je ta jedina, novi šoli in učiteljstvu naklonjena slovenska stranska. — Novim naročnikom še lahko postrežemo z vsemi številkami!

Vsem sotrudnikom in tovarišem veselo Veliko noč!

V podpisanem založništvu so izišle
in se dobivajo
po 50 kr. knjiga:

Pripovedke

iz avstrijske zgodovine.

Nabral in priredil Jakob Dimnik,
učitelj v Ljubljani.

Tiskarna R. Milic.

Slovensko učiteljsko društvo je izdalo in založilo te-le knjige:

Komensky-Ravnika: „Didaktika“ . . . . . 50 kr.

Dimnik: „Domoznanstvo v ljudski šoli“ . . . . . 50 „

* * „Učiteljski večeri“ . . . . . 20 „

Ciperle: „Národna vzgoja“ . . . . . 30 „

Vse te knjige se dobivajo pri upravníštvu našega lista; pri uredništvu se pa dobiva:

Dimnik: „Domača vzgoja“ . . . . . 1 gld.

Ustanovljena l. 1842.

Filiálka: Dunaj I., Hegelgasse 5.

Največja mnogokrat odlikovana

Tovarna šolskih zvezkov

M. Grubbauer v Lincu na Dunavu

priporoča svoje izdelke in sicer: slov. šolske pisanke izborne vrste in vsereznih črtanj po najnovejših šolskih uredbah in dvojnih cenah v posamezni prodaji in sicer po 2 in 1 kr. z 8 in 6 listi za pisanje in pivnikom.

Risanke 1, 2, 4 cm. pikčaste in brez pik. — Kompendije, modre in rujave velike zvezke, beležnice, velike risanke, risanske bloke, zvezke za lepo- in hitrops in za godbo vse iz najfinejšega popirja in najceneje.

Dobivajo se: v vseh prodajalnicah popirja in norim. blaga na Slovenskem.

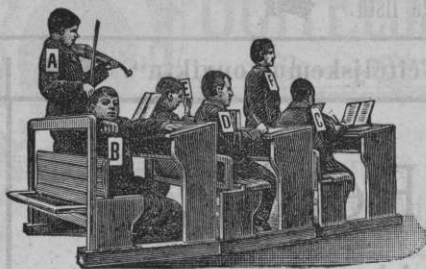
Vsaakoletno darilo:

Že mnogo let tvrdka daruje več tisoč slov. zvezkov za revne učence.

Razun tega bode tvrdka darovala v prihodnje (7—1)

tretjino čistega dohodka iz prodaje slov. zvezkov „Društvu za zgradbo učitelj. konvikta“.

Uzorci načrtanja in uzorni zvezki gratis in franko.

Ivan E. Weixl

v Kamnici pri Mariboru
 priporoča svoje higij., c. in kr.
 priv. šolske klopi in dovoljenje za
 njih ponarejanje po nizki ceni. —
 Ta sestav pridobil si je strokov-
 njaško in zdravniško simpatijo
 povsem, in je vpeljan že v mnogih
 šolah avstrij.-ogers. dežel in tudi
 Nemške države. (5—5)

Razgled gratis in franko.

Brata Eberl,

tovarna oljnatih barv, firneža in lakov; pleskarja
 c. kr. drž. in c. kr. priv. južne železnice

v Ljubljani, v Frančiškanskih ulicah št. 4.

prevzmeta vsa v pleskarstvo spadajoča dekorativna, stavbinska in po-
 hištvena dela. Slavnim krajnim šolskim svetom in šolskim vodstvom priporočata
 nebliskeči lak za šolske table.

Delo realno in fino, izvršitev točna in po najnižjih cenah. (2—6)

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice št. 9

priporočata svojo bogato zalogo izgotov-
 ljene moške in ženske obleke v vsaki
 velikosti ter najboljše perilo in zavrat-
 nice po najnižji ceni.

Kdor si kupuje obleko, ogleda naj
 si najprvo najino zalogo.

Naročila po meri se izvršujejo točno
 in ceno na Dunaju.

Ilustrovani ceniki se razpošiljajo franko
 in zastonj. (3—6)

P. i. učiteljstvu znižane cene.

Franc Čuden

urar v Ljubljani, Mestni trg št. 25.

priporoča svojo bogato zalogo vsako-
 vrstnih žepnih in stenskih ur, bu-
 dnilnikov, prstanov, uhanov, šival-
 nih strojev od 25 gld. naprej, bi-
 ciklov od 125 gld. naprej.

Popravila se izvršujejo natančno
 in točno.

Novi cenovniki na zahtevanje
 franko in zastonj. (4—6)

Spominjajte se „učiteljskega konvikta“ pri raznih prilikah in zborovanjih!

➡ Naročnike prosimo, da se ozirajo pri naročilih in nakupovanju na oznanila našega lista. ➡

➡ Šolski zvezki v prid „Učiteljskemu konviktu“. ➡

Josip Petrič,

trgovec s papirjem in izdelovatelj šolskih zvezkov

v prid „Učiteljskemu konviktu“

v Ljubljani na sv. Petra cesti

(blizo Frančiškanske cerkve)

priporoča svojo dobro urejeno trgovino s papirjem, pisalnim in risalnim orodjem, ter nadalje svinčnike „družbe sv. Cirila in Metoda“.

V zalogi ima vedno najboljše pisarniški, pisemski, ovojni in raznovrstni drugi papir, kakor tudi „narodni papir“.

Velika izber držal, peres, gumic, šolskih ploščic, črtalnikov, čopičev, ravnil, risalnih desk, barvic, raznovrstnega črnila, bilježnikov, poslovnih in spominskih knjig, uradnih in družih zavitkov ter sploh vse v to stroko spadajočih predmetov po najnižjih cenah.

➡ Častitim gospodom šolskim voditeljem, učiteljem in gospodičnam učiteljicam znižane cene! ➡

(6—1)

➡ Zahtevajte jih odločno v vseh trgovinah! ➡

«Učiteljski Tovariš» izhaja na 1 poli male osmerke 1. in 16. dan vsakega meseca; ako je pa na ta dan nedelja ali praznik, izide dan poprej ali pa dan pozneje. — List stoji za vse leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr. Udje «Slovenskega učiteljskega društva» plačajo na leto 2 gld. naročnine in 1 gld. udnine.

Spisi naj se blagoizvolijo pošiljati uredništvu v Ljubljani, Šubičeve ulice št. 3; naročnino pa prejema gospod Fran Črnagoj v Ljubljani (na Barju).

Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. Oznanila in poslanice se računijo za celo stran 10 gld., pol strani 6 gld., $\frac{1}{3}$ strani 4 gld., $\frac{1}{4}$ strani 3 gld., $\frac{1}{8}$ strani 2 gld. manjši inserati po 15 kr. petit-vrsta. Večkratno objavljanje po dogovoru.

Izdavatelj in lastnik: Slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani.

Tisek R. Miličeve tiskarne v Ljubljani.

Zvezki v prid „Učiteljskemu konviktu“ po načrtu g. mestnega učitelja A. Razingerja.

Zvezki v prid „Učiteljskemu konviktu“ so iz najboljšega papirja in okusno opravljeni.